

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců Mgr. Lenky Krupičkové a Mgr. Davida Hipšra v právní věci žalobce: **X** zastoupen JUDr. Pavlem Pohorským, advokátem se sídlem Opletalova 1284/37, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 7. 2019, č. j. 30 Az 29/2018 - 43,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Odměna advokáta JUDr. Pavla Pohorského **se určuje** částkou 9 502 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 24. 8. 2018, č. j. OAM-593/ZA-ZA11-P06-2018, žalovaný rozhodl o tom, že opakovaná žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany je podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o azylu“), nepřijatelná a řízení o ní dle § 25 písm. i) téhož zákona zastavil.

II.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu u Krajského soudu v Hradci Králové (dále též „krajský soud“), který ji v záhlaví uvedeným rozsudkem zamítl. Konstatoval, že důvody opakované žádosti žalobce o mezinárodní ochranu (úmrtí matky a absence zázemí na Ukrajině, soužití s družkou ruského původu v ČR a její těhotenství) nejsou způsobilé svědčit o tom, že by žalobce mohl být ve vlasti pronásledován, nebo mu hrozila vážná újma. Nedošlo ani k takové zásadní změně situace v zemi původu, která by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti. Napadený rozsudek krajského soudu, stejně

jako zde uváděná judikatura Nejvyššího správního soudu, je k dispozici na www.nssoud.cz a soud na něj na tomto místě pro stručnost odkazuje.

III.

[3] Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b), a e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Její přijatelnost spatřuje v tom, že krajský soud aproboval postup žalovaného, který se nedostatečně vypořádal s tím, zda v zemi původu nedošlo k takové zásadní změně situace, která by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Dále žalovanému vytýká, že s ním neprovedl pohovor podle § 23 zákona o azylu, a ani mu neumožnil jiným vhodným způsobem sdělit důvody žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Stěžovatel je příslušníkem LGBT komunity, služba v ukrajinské armádě pro něj z tohoto důvodu může být nebezpečná až fatální. Informace o zkušenostech příslušníků dané komunity v armádě chtěl rozvést při pohovoru. Nuceným vycestováním stěžovatele má být navíc zasazeno do jeho rodinného života, jelikož jsou se svou partnerkou na sobě vzájemně a na České republice závislí. Jeho partnerka žije trvale na území ČR. Stěžovatel na Ukrajině nemá žádné zázemí, majetek, příbuzné ani přátele. Použité zdroje o zemi původu stěžovatel považuje za zastaralé a neaktuální. Není mu zřejmé, z čeho krajský soud čerpal své poznatky o zklidnění situace na Ukrajině. Poukazuje na zdroje zabývající se stavem ukrajinské justice a na hodnocení Ukrajiny z hlediska funkčnosti státu z hlediska indexů FSI a HDI. Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu i rozhodnutí žalovaného a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Současně požádal, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

IV.

[4] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti plně ztotožnil s názorem krajského soudu. Trvá na tom, že stěžovatel ve své aktuální žádosti neuvedl žádné skutečnosti, které by bylo možné posuzovat jako nové ve smyslu zákona o azylu, a kterými by se měl žalovaný znovu meritorně zabývat. Skutkový stav věci byl zjištěn řádně a žádost byla posouzena na základě dostatečně aktuálních podkladů. Navrhl Nejvyššímu správnímu soudu kasační stížnost odmítnout pro nepřijatelnost, případně zamítnout pro nedůvodnost.

V.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věci mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Přesahem vlastních zájmů, který ve věcech azylu vede k meritornímu projednání kasační stížnosti, je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je, kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce, pro Nejvyšší správní soud také nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného

pokračování

dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu. O přijatelnou kasační stížnost se tak prakticky může jednat v případě, že se kasační stížnost týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny v judikatuře Nejvyššího správního soudu nebo byly řešeny rozdílně. Přijatelná může být kasační stížnost také tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O takové pochybení se může jednat především tehdy, nerespektoval-li krajský soud ustálenou judikaturu, a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, nebo krajský soud v konkrétním případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. K tomu srov. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006 - 59, ze dne 22. 5. 2013, č. j. 6 Azs 11/2013 - 18, ze dne 19. 6. 2013, č. j. 7 Azs 13/2014 - 52, a ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 30.

[7] Lze tedy shrnout, že o přijatelnou kasační stížnost se může jednat v následujících případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo plně v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešeny; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou v judikatuře řešeny rozdílně; (3) bude třeba učinit judikaturní odklon; (4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[8] V dané věci nevyvstala žádná právní otázka, která by dosud nebyla v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešena, popř. byla řešena rozdílně. Rovněž tak Nejvyšší správní soud neshledal důvod, pro který by bylo nutno učinit judikaturní odklon. Krajský soud se nedopustil ani tvrzeného zásadního pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Krajský soud posoudil věc v souladu s konstantní judikaturou, od které neshledal Nejvyšší správní soud důvod se odchýlit.

[9] Nejvyšší správní soud se problematikou opakovaných žádostí o mezinárodní ochranu zabýval v řadě svých předchozích rozhodnutí. Podrobně se k ní vyjádřil např. v rozsudku ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 - 65. Svůj závěr pak formuloval do právní věty: *„Hlavním smyslem a účelem možnosti podat opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany je postihnout případy, kdy se objeví takové závažné skutečnosti, které by mohly ovlivnit hmotněprávní postavení žadatele a které nemohl uplatnit vlastní vinou během předchozího pravomocně ukončeného řízení. Při opakovaném podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany je proto nutno důsledně dbát na splnění těchto podmínek, které mají na straně jedné garantovat určitou přidanou hodnotu této nové žádosti, jenž může vést k jinému rozhodnutí než u žádosti předchozí, a na straně druhé zajistit, aby nedocházelo k účelovému podávání opakovaných žádostí.“* V tomto rozsudku zdejší soud dále uvedl, že *„zpravidla se přitom může jednat o takové skutečnosti, ke kterým došlo během času a jako takové lze připomenout zejména změnu situace v zemi původu nebo změnu poměrů ve vztahu k osobě žadatele, např. udělení azylu matce nezletilé žadatelky, jejíž žádost již byla pravomocně zamítnuta; k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 11. 2008, č. j. 9 Azs 14/2008 - 57.“* Zdůraznil přitom, že věcné projednání opakované žádosti je výjimkou, *„kterou je třeba vykládat restriktivně tak, aby byl respektován jeden ze základních principů rozhodování ve veřejném právu, a sice princip právní jistoty, jehož výrazem je i překážka věci pravomocně rozhodnuté.“* Dle rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 3. 2012, č. j. 3 Azs 6/2011 - 96, je správní orgán povinen v odůvodnění rozhodnutí o zastavení řízení pro nepřipustnost dle §

25 písm. i) zákona o azylu uvést zdůvodněný závěr o tom, že „1) žadatel v opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany neuvádí žádné nové skutečnosti či zjištění relevantní z hlediska azylu nebo doplňkové ochrany, resp. 2) pokud takové skutečnosti či zjištění uvádí, pak pouze takové, které mohl uplatnit již v předchozí žádosti, a 3) že nedošlo k takové zásadní změně situace v zemi původu, která by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany.“ Z rozsudku ze dne 4. 10. 2018, č. j. 5 Azs 181/2018 - 45, plyne, že: „Za nové skutečnosti nebo zjištění je pak ve smyslu procedurální směrnice nutno považovat nikoli jakékoli nové skutečnosti nebo zjištění, ale pouze takové, které by prima facie mohly mít dopad do hmotněprávního postavení žadatele.“

[10] Z citované judikatury vyplývá, že správní orgán při posouzení opakované žádosti zjišťuje, zda se objevily nové závažné skutečnosti, ať již na straně samotného žadatele nebo v zemi jeho původu, které odůvodňují podání této žádosti. Aby tyto skutečnosti byly pro danou věc relevantní, musely by mít dopad do hmotněprávního postavení žadatele.

[11] Ze správního spisu vyplývá, že důvodem pro podání první žádosti o mezinárodní ochranu byla obava stěžovatele z vojenského předvolání k účasti v zóně ATO. Stěžovatel se nechtěl účastnit vnitrostátního válečného konfliktu na východě Ukrajiny. Jako důvod druhé žádosti uvedl, že se na Ukrajině nemá kam vrátit, neboť jeho matka zemřela při požáru jeho rodného domu, na Ukrajině nemá žádné příbuzné, a v České republice žije ve společné domácnosti s přítelkyní, která je 2 měsíce těhotná. Odkázal rovněž na důvody první žádosti, k nimž však nic bližšího nedoplnil.

[12] Žalovanému vytýká, že nedostatečně zjišťoval situaci v zemi původu v době opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Ze zpráv, které jsou součástí správního spisu (informace OAMP z 22. 1. 2018, zpráva Freedom House z 5. 2. 2018 a zpráva Úřadu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva z 12. 12. 2017), však nevyplývá, že by na Ukrajině došlo v mezidobí od první žádosti o mezinárodní ochranu k zásadní negativní změně politické či bezpečnostní situace, která by vyžadovala opětovné meritorní posouzení žádosti stěžovatele. Pokud by od roku 2016 došlo na Ukrajině k takové zásadní změně okolností, která by zakládala opodstatněnost nové žádosti, byla by taková skutečnost zcela jistě zdokumentována právě v předložených zprávách. Sám stěžovatel ostatně v druhé žádosti žádnou zásadní změnu okolností netvrdil a ani nepředložil žádné relevantní podklady. Za této situace se tak jeho námitka, že žalovaný pouze odcitoval několik informací o Ukrajině, aniž by učinil závěr o tom, zda na Ukrajině došlo ke změně situace, jeví jako ryze formalistická a účelová. Zdroje, ze kterých žalovaný vycházel, jsou relevantní, aktuální a důvěryhodné. Ke zdrojům uvedeným stěžovatelem v kasační stížnosti je vhodné odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2005, č. j. 3 Azs 303/2004 - 79, dle něž samotná existence autoritářského či nedemokratického režimu neznámá, že kterýkoliv občan takové země je tomuto negativnímu vlivu přímo nebo zprostředkovaně vystaven. Stěžovatel přitom neuvedl žádné konkrétní projevy jím citovaných negativních jevů na Ukrajině (či jejich hrozbu) vůči své osobě. Krajský soud tedy dospěl ke správnému závěru, že žalovaný posoudil stav v zemi původu dostatečně a na základě relevantních podkladů.

[13] Stěžovatel dále namítá, že by neuložením mezinárodní ochrany bylo zasaženo do jeho práva na soukromý a rodinný život, jelikož se na Ukrajině nemá kam vrátit a jeho

pokračování

družka v České republice čeká potomka. Problematiku zásahu do rodinného a soukromého života ve vazbě na udělení mezinárodní ochrany rozebral Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 19. 5. 2016, č. j. 5 Azs 220/2015 - 35. Zde uvedl, že neudělení mezinárodní ochrany není zpravidla natolik intenzivním zásahem do rodinného a soukromého života, aby došlo k zásahu do práva zakotveného v čl. 8 Úmluvy o ochraně základních práv a lidských svobod. Jako dostatečně intenzivní zásah odůvodňující volbu země společného pobytu je možné dle uvedeného usnesení považovat až například situaci, *„má-li cizinec manželku, která je českou občankou, s níž se mu na území České republiky narodila dcera, přičemž zdravotní stav manželky je závažný a neumožňuje jí starat se o dítě.“* O takto mimořádné okolnosti se však v případě stěžovatele nejedná. Jím tvrzené skutečnosti tedy nelze považovat za natolik intenzivní, aby se mohly stát důvodem pro opakované rozhodování o udělení mezinárodní či doplňkové ochrany. Tím není ani absence zázemí na Ukrajině, jak plyne z usnesení zdejšího soudu ze dne 16. 11. 2016, č. j. 5 Azs 167/2016 - 25: *„skutečnost, že cizinec nemá v zemi původu žádné zázemí a nemůže spoléhat ani na pomoc svých příbuzných, sama o sobě neodůvodňuje udělení žádné z forem mezinárodní ochrany.“* Nejvyšší správní soud rovněž nepřehlédl zjevnou snahu stěžovatele o gradaci jeho tvrzení v kasační stížnosti. Jak vyplývá z protokolu o jednání ze dne 30. 7. 2019, č. j. 30 Az 29/2018 - 40, družka stěžovatele nežije trvale na území ČR, ale byla rovněž žadatelkou o mezinárodní ochranu a v době protokolace se nacházela zpět v Rusku. Není rovněž pravdou, že by stěžovatel neměl na Ukrajině žádné příbuzné. Sám v žádosti uvedl, že má bratra. V pohovoru k první žádosti uvedl, že má dva mladší bratry.

[14] K poskytnutí doplňkové ochrany pak nestačí snížení kvality života stěžovatele, byť by bylo citelnější; životní poměry v mnoha státech světa jsou mnohdy tvrdé a není v možnostech institutu mezinárodní ochrany řešit takovéto tvrdosti (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu 27. 11. 2019, č. j. 2 Azs 35/2019 - 72).

[15] K námitce týkající se absence pohovoru k žádosti lze odkázat na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 12. 2017, č. j. 7 Azs 330/2017 - 35, v němž zdejší soud konstatoval, že: *„Za situace, kdy byla podána opakovaná žádost o udělení mezinárodní ochrany, a o zjištěném stavu věci nebyly důvodné pochybnosti, žalovaný nebyl povinen provádět pohovor [§ 23 odst. 2 písm. b) zákona o azylu].“* Nadto stěžovateli nepochybně bylo v souladu se zákonem o azylu umožněno sdělit důvody žádosti o udělení mezinárodní ochrany písemně. Krom jejich uvedení v samotné žádosti byl v protokolu o seznámení s podklady rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany ze dne 13. 8. 2018 dotázán, zda chce uvést nějaké skutečnosti nebo nové informace, které by měl vzít žalovaný v úvahu při posouzení jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Na to stěžovatel odpověděl, že vše již uvedl.

[16] Namítá-li stěžovatel, že žalovaný ani krajský soud nevzali v potaz jeho příslušnost k LGBT komunitě a dopad, který pro něj tato skutečnost má v zemi původu, jedná se o námitku uplatněnou poprvé až v řízení před Nejvyšším správním soudem, ač z ničeho neplyne, že by ji stěžovatel nemohl uplatnit dříve. Taková námitka je dle § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřípustná.

[17] Na základě uvedeného je tak nutné souhlasit se žalovaným, že od meritorního posouzení první žádosti stěžovatele v roce 2016 nedošlo k žádné změně, která by mohla představovat novou skutečnost ve smyslu § 11a odst. 1 zákona o azylu, a která by svědčila

o tom, že by stěžovatel mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu nebo že by mu hrozila vážná újma podle § 14a téhož zákona. Branná povinnost, jež stěžovateli hrozí při návratu na Ukrajinu, byla již posuzována v rámci první žádosti stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany; nejedná se tak o novou skutečnost ve smyslu § 11a odst. 1 zákona o azylu.

[18] S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[19] Nejvyšší správní soud nerozhodoval o návrhu stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, protože o tomto mimořádném opravném prostředku bylo rozhodnuto bez zbytečného prodlení po nezbytném poučení účastníků řízení a obstarání dalších podkladů nutných pro rozhodnutí.

[20] Výrok o nákladech řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 3 větu první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

[21] Stěžovateli byl usnesením zdejšího soudu ze dne 3. 10. 2019, č. j. 7 Azs 306/2019 - 32, ustanoven advokát. V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Náklady řízení o kasační stížnosti sestávají z odměny advokáta za jeden úkon právní služby – doplnění kasační stížnosti (§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb. (dále též „advokátní tarif“) ve výši 3 100 Kč [§ 7 bod 5. a § 9 odst. 4 písm. d) téže vyhlášky], režijní paušál ve výši 300 Kč za úkon právní služby dle § 13 odst. 4 téže vyhlášky, náhrada za promeškaný čas za cestu Praha – Brno a zpět v délce 7 hodin ve výši 1 400 Kč (dle § 14 odst. 3 téže vyhlášky), zvýšené o částku 1 008 Kč odpovídající dani z přidané hodnoty (dále též „DPH“) ve výši 21 %, neboť zástupce stěžovatele je plátcem DPH. Dále ustanovený advokát uplatnil nárok na cestovné v souvislosti s nahlížením do spisu, které zdejší soud přiznal na základě poskytnutých informací ve výši 3 053 Kč bez DPH (3 694 Kč s DPH). Celkem tedy náklady řízení o kasační stížnosti činí částku 9 502 Kč. Tato částka bude vyplacena ustanovenému zástupci do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení z účtu Nejvyššího správního soudu.

[22] Odměnu za první poradu s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení (§ 11 odst. 1 písm. b) téže vyhlášky) soud ustanovenému zástupci nepřiznal, neboť nedoložil, že by první porada s klientem proběhla.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. prosince 2019

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu